

«Ma usun piiritult võimalustesse, mida pakub minu kunstiliik. Olen veendunud, et balletile allub kõik — nii suur tragöödia kui ka kristalse puhtusega lüürika, nii huumor kui ka pateetika, nii muinasjutu võlu kui ka publitsistika proosa. Muide, just nimelt ballett on suuteline edasi andma kõige peenemaid nüansse, toda «pisikut», millest kõneles Tolstoi.» Nende sõnadega pöördus Maia Plissetskaja kui koreograaf Suure Teatri vaatajate poole Rodion Ššedrini uue balleti «Anna Karenina» lavaletulekul 1972. aastal. Täna on põhjust tema sõnu korrata: öhtul esietendub ballett RAT «Estonias». Et pakkuda teosest efektiivset, sirvime pisut Suure Teatri toonast kavalehte.

Libretist Boriss Lvov-Anohhin: ««Anna Karenina» tähelepanelikul läbilugemisel võib tõdeda, et Tolstoi võimas realism muutub «kuni sümbolini täpsustatud realismiks» [V. Nemiroviš-Dantšenko väljend], ent see on juba koreograafilise kunsti poeesiale kättesaadav ainevald. Kui järjepidevalt ehitab Tolstoi teose kujundlik-sümbolistlikku kompositsiooni...

Igavesi erutav teema — loomuliku, oma tunnetes vaba inimese kokkupõrge silmakirjaliku ühiskonna valeliku ja julma moraaliga... Balleti vorm ei piirdu olustikuliste stsseenide järjestamisega, vaid areneb koreograafilistes kihtides, mis väljendavad terveid etappe kangelanna elus. Need on nagu romaani koreograafilised peatükid...

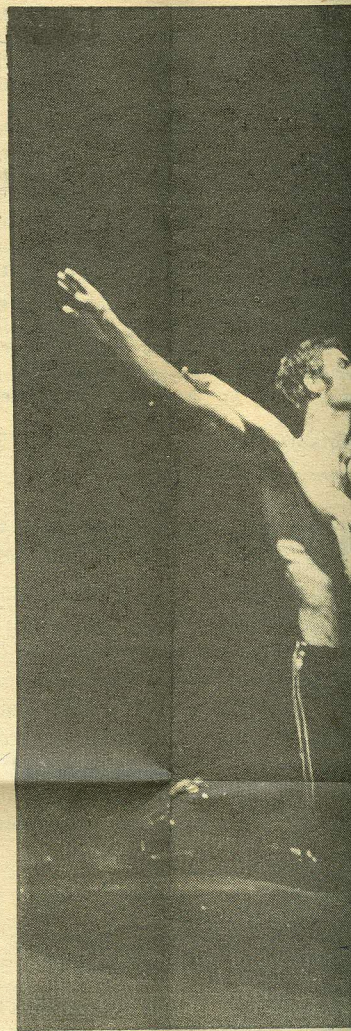
«Anna Karenina» kirjutamise ajal on Tolstoi öelnud: «Kunstkriitika jaoks on vaja inimesi, kes pidevalt juhiksid lugejaid selles lõputus haakumiste labürindis, milles seisneb kunsti olemus, ja viiksid seaduste juurde, mis neid haakumisi põhjendavad.» Töös balletiga püüdsime säilitada «lõputa haakumiste labürindis», selle olemasolu tunnetatavuse, püüdsime säilitada kujundlikud vastandamised ja seosed ning mitte rikuda seadusi, «mis neid haakumisi põhjendavad.»

Rodion Ššedrin: «Muusikalist lähendust otsides kaldusin mõttele pöörduda tolle helilooja partituuride poole, kelle looming seisib Tolstoile kõige lähemal, kes oli temaga võrdne talendi ja tähenduse poolest meie kultuuriajaloole. Nii tulingi otsusele oma balleti muusikas kasutada Tšaikovski instrumentaalteoste mõnesid temaatilisi ja vormikujunduslikke elemente... Mulle tundub, et romaani teema, selle konflikti olemus ning tuum on meie kaasaegsele mõistetavad ja kaasaelatavad. Seepärast püüdsin aja väliste tunnuste sünteesi — omapäraselt muusikalist «rõivastust», «käitumismaneeri», intonatsiooni — ühendada tänase suhtumisega Tolstoi romaanisega... Suure tähenduse andsin samuti muusikalise jutustuse katkematus ideele, püüdes temaatilise materjali arengu sümfoniilisuse, mitte numbrilise esituse poole...

Balleti žanriliselt lüürilisteks stsseenideks määratledes tahtsin mitte üksnes veel kord rõhutada teose idee lähedust Tšaikovski romantilisele kunstile, vaid ka vabandada Tolstoi ammendamatu šedöövri «muusikastamise» katse tagasihoidlikkust.»

Maia Plissetskaja: «Muusikaliteeratuur tunneb kaheksat ooperit «Anna Karenina» ainetel. Mitte keegi ei imesta, et juba korduvalt on teoks saanud mõte panna Anna laulma, tegutsema draamateatri laval ja ekraanil. Olen veendunud, et koreograafid pöörduvad balletižanriski veel korduvalt nii selle kui ka Tolstoi teiste šedöövrite poole.»

«Anna Karenina» töid «Estonia» lavale Enn Suve lavastajana, Vallo Järvi dirigendina ja Eldor Renter kunstnikuna. Tantsivad Tamara Soone ja Natalia Lukaševičš (Anna), Aleksander Basihhin ja Vjatšeslav Maimusov (Vronski), Aleksander Buldakov ja Janis Garancis (Karenin), Anton Bome ja Anatoli Gussev (Jaamavaht), Inge Arro, Saima Kranig ja Helga Ojalo (Kitty), Svetlana Balojan ja Olga Tšitšerova (Betsy), Jaan Puusepp ja Ülo Truusa (Tverskoi), Aleksander Buldakov ja Märt Kalbus (Tuškevičš), Jevgeni Basihhin ja Peeter Karell (Korsunski), Peeter Karell ja Sergei Vorobjov (Mahhottin), Elita Erkina ja Larissa Kaur (vürstitar Sorokina), balletikooli õpilased jt.

"ANNA KARENINA" "ESTONIAS"

Sõjalustesse, mida pa-
Olen veendunud, et
— nii suur tragöödia
sega lüürika, nii huu-
nii muinasjutu võlu
roosa. Muide, just ni-
me edasi andma kõige
toda «pisikut», millest
de sõnadega pöördus
koreograaf Suure Teat-
rion Šišedrini uue bal-
lavaleetulekul 1972.
st tema sõnu korrafa:
ett RAT «Estonias». Et
kujutust, sirvime pisut
kavalehte.

Lvov-Anohhi:
elepanelikul läbiluge-
Tolstoi võimas realism
ini täpsustatud realism
antšenko väljend), ent
afililise kunsti poeesia-
ld. Kui järjepidevalt
kujundlik-sümbolistlikku

ma — loomuliku, oma
a kokkupõrge silma-
leliku ja julma moraa-
ei piirdu olustikuliste
ga, vaid areneb kod-
s, mis väljendavad
lanna elus. Need on
raafilised peatükid...
rjutamise ajal on Tols-
riifika jaoks on vaja
juhiksid lugejaid sel-
te labürindis, milles
s, ja viiksid seaduste
kumisi põhjendavad.»
ime säilitada «lõputa
selle olemasolu tun-
säilitada kujundlikud
osed ning mitte rik-
neid haakumisi põh-

in: «Muusikalist la-
sin mõttele pöörduda
uride poole, kelle loo-
kõige lähemal, kes
alendi ja tähenduse
iajaloole. Nii tulingi
muusikas kasutada
aalteoste mõnesid te-
nduslikke elemente...
romaani teema, selle
tuum on meie kaas-
ja kaasaelatavad. See-
väliliste tunnuste sün-
muusikalist «rõivastust»,
onatsiooni — ühenda-
tega Tolstoi romaani-
e andsin samuti muu-
kematuse ideele,
sterjali arengu sümfoo-
ise esituse poole...
t lüürilisteks
ärafledes tahtsin mitte
nutada teose idee lä-
romantilisele kunstile,
Tolstoi ammendamatu
nise» katse tagasihoid-

kaja: «Muusikalite-
at ooperit «Anna Ka-
te keegi ei imesta, et
ks saanud mõte panna
ma draamateatri laval
ndunud, et koreograa-
žanriski veel korduvalt
stolstoi teiste šedöövrile

töid «Estonia» lavale
Vallo Järvi dirigen-
kunstnikuna. Tantsivad
allia Lukaševitš (Anna),
ja Vjatšeslav Maimus-
ander Buldašov ja Ja-
, Anton Bome ja Ana-
hti), Inge Arro, Saima
o (Kiitty), Svetlana Ba-
ova (Beisy), Jaan Puu-
(Tverskoi), Aleksander
bus (Tuškevitš), Jevge-
er Karell (Korsunski),
gei Vorobjov (Mahho-
Larissa Kaur (vürstitar
i õpilased jt.

GUNNAR VAIDLA FOTOD